

Rezime Izvještaja guvernera - jul 2012

Ažurirano: 07.09.2012. godine

U Izvještaju Guvernera za jul 2012. godine konstatovano je da su aktivnosti Centralne banke realizovane u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2012. godinu. Iako zvaničnih podataka o rastu BDP-a u 2011. godini još uvijek nema, procjena CBCG usaglašena sa Ministarstvom finansija je da je rast BDP-a iznosio između 2,5% i 3%.

Cijene su u julu 2012. godine u odnosu na prethodni mjesec zabilježile rast od 0,2%, dok je godišnja stopa inflacije u julu iznosila 4,4%. Prosječan rast cijena (prvih sedam mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period prethodne godine) iznosio je 3,7%.

Industrijska proizvodnja je u prvih sedam mjeseci 2012. godine zabilježila pad od 6,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Pad je ostvaren u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom i sektoru vađenja ruda i kamena, dok je rast proizvodnje zabilježen u sektoru prerađivačke industrije.

Broj dolazaka turista u prvih sedam mjeseci 2012. godine povećao se za 4,6%, dok se broj noćenja povećao za 6,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Prema podacima Monstata, većina vidova saobraćaja je ostvarila pad u prvih sedam mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period 2011. godine. Prevoz robe je smanjen u vazdušnom, željezničkom i drumskom saobraćaju. Kod prevoza putnika došlo je do povećanja u drumskom i vazdušnom saobraćaju, dok je u željezničkom saobraćaju smanjen prevoz putnika. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je zabilježilo pad od 8,5% u prvih šest mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period prethodne godine, mjereno efektivnim časovima rada. Promet robe u trgovini na malo (u tekućim cijenama) je, prema podacima Monstata, u prvih sedam mjeseci 2012. godine ostvario rast od 10,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Šumarstvo je u prvih sedam mjeseci 2012. ostvarilo pad proizvodnje od 33,7% u odnosu na isti period prethodne godine, zbog vremenskih nepogoda u februaru i nemogućnosti vršenja sječe u državnim šumama.

Broj zaposlenih u julu je iznosio 173.124, što predstavlja rast od 1,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na prethodni mjesec rast od 6,5%. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u julu iznosio 28.686 što predstavlja pad od 2,5% u odnosu na prethodni mjesec, a pad od 1,5% u odnosu na jul 2011. godine.

Na kraju jula 2012. godine od 50.870 pravnih i fizičkih lica koji obavljaju djelatnost, njih 11.961 ili 23,5% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom broj blokiranih pravnih i fizičkih lica je povećan za 0,3%. Ukupan iznos duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa iznosi 398,6 miliona eura, što predstavlja rast od 1,3% u odnosu na prethodni mjesec, a 5,6% u odnosu na decembar 2011. godine. Koncentracija duga je relativno velika, jer je 10 najvećih dužnika (0,07% ukupno evidentiranih dužnika), učestvovalo sa čak 25,4% u ukupnom dugu, po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,42% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 47,24% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Kapital banaka je u julu 2012. godine smanjen za 9,6% u odnosu na decembar 2011. godine. Likvidna aktiva je u julu iznosila 610,1 milion eura i bila je viša za 9,0% u odnosu na decembar 2011. godine. Bilansna suma banaka je povećana za 0,8% u odnosu na kraj prethodne godine. Depoziti u bankama su u julu zabilježili rast u odnosu na decembar 2011. godine za 5,5%. Krediti su u julu 2012. godine iznosili 1.950,1 miliona eura, bilježeći smanjenje za 0,3% u odnosu na decembar 2011. godine. U julu je došlo do rasta kredita koji kasne sa naplatom za 32,5% u odnosu na decembar prethodne godine. Nekvalitetni krediti su se u julu povećali za 11,4% u odnosu na decembar 2011. godine.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa u julu 2012. godine je iznosila 9,54%, što predstavlja pad od 0,15 procentnih poena u odnosu na decembar 2011. godine. Prosječna

ponderisana pasivna kamatna stopa je iznosila 2,94% u julu 2012. godine i ostvarila je pad od 0,09 p.p. u odnosu na decembar 2011. godine.

Na kraju jula 2012. godine obavezna rezerva banaka iznosila je 178,9 miliona eura, što je za 5,9 miliona eura ili 3,4% više nego u prethodnom mjesecu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 45,8%, u državnim zapisima 32,8%, a na računu Centralne banke u inostranstvu 21,4%. U julu su sve banke iskoristile mogućnost izdvajanja dijela obavezne rezerve u obliku državnih zapisa.

Na kraju juna 2012. godine, prema preliminarnim podacima, bruto premija osiguranja iznosila je 7,0 miliona eura. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (87,3%) dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (12,7%).

U julu 2012. godine ostvaren je rast prometa na tržištu kapitala i pad indeksa Monex20 u odnosu na prethodni mjesec.

U prvoj polovini 2012. godine deficit na tekućem računu platnog bilansa iznosio je 479 miliona eura ili 8,7% više nego u istom periodu prethodne godine. Prema preliminarnim podacima, u prvoj polovini ove godine robni izvoz je smanjen za 14,2% u poređenju sa istim periodom 2011. godine, dok je vrijednost uvoza roba povećana za 2,5% (Podaci Monstat-a sa prilagođavanjima koja se rade za potrebe izrade platnog bilansa u skladu sa metodologijom MMF-a (BPM5)). Na pad izvoza najviše je uticalo smanjenje izvoza aluminijuma i energenata, što je rezultiralo povećanjem spoljnotrgovinske neravnoteže. Deficit na računu roba, prema preliminarnim podacima, iznosio je 650,8 miliona eura i za 8,7% je veći nego u prethodnoj godini. Neizvjesnost na finansijskim tržištima i dužnička kriza u EU i dalje u velikoj mjeri utiču na nizak priliv SDI. Neto priliv stranih direktnih investicija, prema preliminarnim podacima, u prvoj polovini 2012. godine iznosio je 144,9 miliona eura i za 21,1% je manji nego u istom periodu prethodne godine. Međutim, i pored pada na godišnjem nivou, ohrabruje podatak da priliv SDI u 2012. godini ima trend rasta od početka godine i da je najveći priliv na mjesečnom nivou ostvaren u junu u iznosu od 49,6 miliona eura. Od ukupnog priliva SDI u posmatranom periodu, vlasnička ulaganja su iznosila 149,7 miliona eura, dok je priliv u formi interkompanijskog duga iznosio 57,7 miliona eura. Evidentan je trend povećanja priliva po osnovu kupovina nekretnina u poređenju sa istim periodom 2011. godine (za 45%). U strukturi priliva SDI, investicije u preduzeća i banke čine 20,5% ukupnog priliva, dok se 50,6% odnosilo na ulaganja u nekretnine.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore.

Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti, a uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta.

Banke u julu nijesu koristile sredstva obavezne rezerve za likvidnost. Raspoloživost RTGS i DNS sistema u julu iznosila je 100%. Uredno i blagovremeno su snabdijevane banke i drugi klijenti CBCG novčanicama i kovanim novcem u odgovarajućoj apoenskoj strukturi u eurima.

U skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu u zemlji, Centralna banka je na svojoj internet stranici objavila podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana.

U okviru pitanja vezanih za ispunjenje *obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji*:

Ostvareno je učešće na sastanku Odbora za stabilizaciju i pridruživanje u cilju praćenja sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u dijelu koji se odnosi na finansijski sistem Crne Gore (ekonomski kriterijum),

Na zahtjev Ministarstva finansija, pripremljen je Prilog CBCG za Izvještaj o napretku Crne Gore za 2012. godinu, za period od 25. aprila do 15. jula o.g,

Na zahtjev Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, imenovan je član radne grupe za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za poglavlje 20 – Preduzetništvo i industrijska politika,

Na zahtjev Ministarstva finansija, imenovana su tri člana Radnog tima za pripremu ovogodišnjeg Pretpristupnog ekonomskog programa (PEP).

U okviru aktivnosti Guvernera na planu međunarodne saradnje, u julu je održan sastanak sa predstavnicima Svjetske banke - direktorkom i koordinatorkom Svjetske banke za Jugoistočnu Evropu i šeficom kancelarije Svjetske banke za Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu, kao i sa guvernerom Banke Holandije i guvernerom Centralne banke Bosne i Hercegovine i članovima Savjeta te banke.